

Oekraïne

versie van 22 maart 2022

Jeff Abbeel

I.	Geschiedenis	1
II.	Geografie, bevolking, godsdiensten	6
III.	Economie	7
IV.	Taal	9
V.	Aanloop	10
VI.	Oorlog van 24 febr. 2022 - ...	10
VII.	Redenen van Poetin voor zijn invasie	12
VIII.	Sancties	14
IX.	Militaire krachtsverhoudingen	17
X.	Slachtoffers	18
XI.	Oplossing, uitweg uit het conflict	19
XII.	Gevolgen	19
XIII.	Bronnen	20

I. Geschiedenis

Oekraïne en Rusland hebben voor een groot deel dezelfde geschiedenis.

Zweedse Vikingen (Varjagen) o.l.v. Rurik veroverden Novgorod in 862 en Kiev in 882.

Zij stichtten het Kievse rijk op hun handelsroute naar Constantinopel.

Ze gingen op in de Slavische bevolking. Zo ontstond de naam 'volk der Roes'.

Rusland ontstond dus in Kiev. Oekraïne zou dus aanspraak kunnen maken op Rusland, net zoals Rusland dat doet op Oekraïne.

In 988 bekeerde de vorst van Kiev, Vladimir, Volodymyr in het Oekraïens, zich in Chersonesos op de Krim tot het christendom en liet hij zich en heel zijn volk dopen in de Dnjepr, de grootste rivier van Oekraïne. Hij regeerde van 980 tot 1015.

Hij koos voor het Byzantijnse christendom en de Byzantijnse cultuur: architecten, iconen, rituelen kwamen van daar.

Hoewel hij vele vrouwen had, werd hij in de 13de eeuw heilig verklaard.

Het Kievse rijk was (slechts) 430.000 km² of 14 x België. Het huidige Oekraïne is 600.000 km² of 20 x België.

In 1037-1044 werd de Sint-Sofia-kathedraal gebouwd in Kiev,

in 1051 werd het Holen- of Grottenklooster in Kiev gesticht. Het heet ook Lavra, Russisch voor klooster. Het is de zetel van de patriarch van de Oekraïens-Orthodoxe Kerk.

In 1054 kwam er een schisma tussen de kerk van Rome en die van Constantinopel.

Vanaf 1223/1237 veroverden de Mongolen China, Rusland en in 1240 het rijk van Kiev, dat ondertussen al versnipperd was over verschillende vorstendommen.

Ze verwoestten Kiev en maakten een einde aan het Kievse rijk.

West-Europa raakte in paniek. De paus en de koning van Frankrijk stuurden Willem van Rubroek als gezant naar de Mongoolse Khan.

In de 1362/63 versloeg Litouwen de Mongolen bij Syni Vodi en veroverde het de vorstendommen ten westen van de Dnjepr en nam het ook Kiev in.

Vanaf 1325 (tot 1703) was Moskou de hoofdstad van de andere Russische vorstendommen, die tot ca. 1500 belastingen moesten betalen aan de Mongolen.

In 1475 werd de Krim een vazalstaat van het Ottomaanse rijk (tot 1783).

In 1569 verenigde Litouwen zich met Polen.

In 1648 kwamen de kozakken in opstand o.l.v. Bohdan Chmelnytsky, die hetman werd van het Hetmanaat der Dnjeprkozakken. Maar in 1654 kwamen de kozakken onder de heerschappij van Moskou.

In 1667 werd Oekraïne verdeeld tussen Polen en Moskovië.

De gebieden ten oosten van de Dnjepr werden Russisch en het Russisch werd er de voornaamste taal.

Die ten westen van de Dnjepr bleven Pools en meer westers.

Tussen 1772 en 1795 werd Polen verdeeld tussen Rusland, Oostenrijk en Pruisen. Gevolg: ook Oekraïne werd verdeeld: Galicië kwam in 1772 bij Oostenrijk, de rest werd Russisch, tijdens Catharina de Grote en Potjomkin.

Potjomkin(1774-1791) was de veroveraar van het zuiden en van de Krim (1783) en stichtte er ook steden, o.a. Cherson, Sebastopol, Simferopol en Jekaterinoslav.

Catharina zou toen gezegd hebben: de Krim zal voor altijd Russisch zijn. Poetin paste het toe in 2014. Jekaterinoslav(nu Dnipro) moest naast SPB en Moskou de derde hoofdstad van het tsarenrijk worden.

1794: stichting van Odessa.

1853-1856: Krimoorlog: Rusland tegen Ottomaanse rijk, dat hulp kreeg van Frankrijk, Engeland, Sardinië. Twistpunt: bescherming christenen in Heilig Land en ook om Istanboel te veroveren.

Verliezer: Rusland: mocht met zijn oorlogsschepen niet meer in de Zwarte Zee.

Rond **1860** begon de industrialisering van het tsarenrijk. In Oekraïne was dat vooral mijnbouw, zware industrie, ook wat maakindustrie en de aanleg van spoorwegen, zaken waarin het neutrale België goed was.

1863: verbod op publicaties in het Oekraïens.

1869: aanleg spoorlijn Moskou-Kiev, 1870 spoorlijn Kiev-Odessa.

In 1873 werd Europa getroffen door een economische depressie. Vele Belgen gingen hun geluk zoeken in Oekraïne, vooral in het zuidoosten, de provincie Jekaterinoslav, het latere Dnjepropetrovsk en nu in het Oekraïens Dnipro.

Tussen 1880 en 1917 woonden en werkten er **10.000 à 20.000 Belgen**, vooral in de huidige provincies Loegansk en Donetsk, meer dan in Congo-Vrijstaat. Het waren kaderleden en arbeiders met tijdelijke contracten die de plaatselijke arbeiders moesten opleiden en goed hun brood verdienden.

Geschoolde metaal- en glasarbeiders verdienden er het vijfvoudige van in België.

Ze woonden in aparte wijken, in bakstenen huizen en hadden er bedrijfsklinieken, scholen en ontspanningscentra. Ze hadden een 'Russisch-op-reis' bij zich: een klein boekje met velgebruikte zinnen in het Russisch.

Ze legden o.a. de tramlijn aan in Jekaterinoslav. Behalve Belgen, kwamen er ook Fransen, Duitsers, Britten.

Eén van de fabrieken was de Brjansk-staalfabriek, gebouwd in 1885-1887 en grotendeels in Belgisch-Franse handen. Nu heet ze Dnjepr-metallurgiecomplex. Brezjnev werd daar geboren en hoorde als kind buitenlanders Frans spreken. Het waren vooral Walen uit de Luikse staalbekkens, uit de Borinage en andere steenkoolgebieden, die voor hun expertise ginds welkom waren. Vlamingen waren er niet bij.

België had er een consulaat en er was een rechtstreekse spoorwegverbinding met ons land. De reis duurde wel drie dagen. Men noemde de Donbas-regio zelfs '**onze tiende provincie**'.

Tussen 1880 en 1917 beleefde de regio Donbas (bassin van de Don) zijn hoogtepunt.

Rond 1900 waren 227 Belgische bedrijven actief in Rusland, waarvan 133 of 58% in de Donbas !

Alles eindigde met de oorlog en vooral met de Bolsjewistische revolutie: alle Belgische bedrijven werden genationaliseerd, zonder vergoeding. Jarenlang bleef men die vragen aan de SU, zonder succes. De economie ging achteruit. Poetin heeft daar niets uit geleerd: in maart 2022 denkt hij eraan opnieuw de westerse bedrijven te nationaliseren.

De laatste Belgische ingenieurs, technici en diplomaten vertrokken in 1919 per schip via de Zwarte Zee naar België.

(Bron: Bruno De Cordier, België's tiende provincie, Gent, 2021).

1911: moord op premier Stolypin in Kiev.

Na de Russische Oktoberrevolutie kende Oekraïne verschillende regeringen (6 à 7), totdat het van 1922 tot 1991 onderdeel werd van de SU als 'Oekraïense Socialistische Sovjetrepubliek'.

Stalin bouwde de industrie in het oosten verder uit.

Maar zijn gedwongen collectivisering van de landbouw en de genadeloze manier waarop dit gebeurde, leidde tot de **Holodomor**, Oekraïens voor uitroeien(mor) door honger (holod), waarbij 5 à 10 miljoen boeren in 1932-33 stierven door bewuste uithongering en de lijken langs de wegen lagen. Stalin wou daarmee de Oekraïners zijn discipline en gezag opleggen.

1935: Stachanov haalt in de Donbas in 6 uur tijd 102 ton steenkool boven. Dat was 14 x de norm. Achteraf bleek dat hij een groep helpers had. Maar hij kreeg een stadsnaam nabij Loegansk en werd Held van de SU.

Tijdens de grote zuiveringen van Stalin(1935-1938) was Chroesjtsjov verantwoordelijk om in Oekraïne genoeg mensen op te pakken en te liquideren.

Stalin vervolgde de Oekraïense katholieken en liet ze zoveel mogelijk uitmoorden, tot de laatste bisschop toe.

Door het pact tussen Molotov en von Ribbentrop (23 aug. 1939) kon de SU in sept. **1939** ook het westelijk deel van Oekraïne, o.a. het huidige Lviv, veroveren op Polen.

Zo kreeg Oekraïne de omvang die het had tot 2014.

In juni 1941 vielen de Duitsers binnen in de SU. Joden werden massaal vermoord, o.a. 33.771 in het ravijn van Babi Jar in de buurt van Kiev.

Oekraïne verloor 8 miljoen inwoners of 1/6de van zijn bevolking.

1944: Stalin herovert de Krim op de Duitsers en deporteert alle Tataren naar Siberië.

1946: Stalin verbiedt en vervolgt de katholieke kerk in West-Oekraïne. Zie 1989.

In 1954 gaf Chroesjtsjov **de Krim** aan Oekraïne, ter gelegenheid van de 300ste verjaardag van de 'hereniging van Oekraïne met Rusland' en als gebaar van vriendschap en als compensatie voor de miljoenen doden onder Stalin.

Dat was een louter administratief feit: men beschouwde Oekraïne niet als een ander land en de Russen bleven gewoon op de Krim met vakantie gaan.

1985-1991: Gorbatsjov: perestrojka, glasnost en demokratizatsiya.

In 1986 ontplofte de kerncentrale van Tsjernobyl, ten noorden van Kiev. Sindsdien is het gebied aan de grens met Wit-Rusland onbewoonbaar, maar het trekt wel toeristen aan.

1986-1989: "demokratizatsiya": einde monopolie CPSU, meerdere kandidaten en partijen toegelaten bij verkiezingen. Eerste vrije verkiezingen in maart 1989.

1988-1989: Brezjnef-doctrine vervangen door "Sinatra-doctrine": 'they can do it their way': de republieken mochten hun eigen gang gaan. Meeste Russen vonden/vinden dat enkel een idioot al die landen kon opgeven.

1989: terugtrekking uit Afghanistan en Mongolië.

Katholieke kerk weer toegelaten in Oekraïne.

1990, 1 jan. : Oekraïens wordt de **officiële taal in Oekraïne**.

In 2012 kreeg het Russisch wel een officiële regionale status.

Febr. **1990** : onderhandelingen in Moskou **tussen VSA (Baker) en Gorbatsjov + Sjevardnadze** :

VSA beloven, in ruil voor hereniging Duitsland,

"that NATO forces would not move eastward" en

"that there would be **no extension of NATO one inch tot the east** if Germany reunified within NATO".

Bron: Joshua Itzkowitz Shifrinson, "Deal or no deal. The end of the Cold War and the US offer to limit NATO expansion", in International Security, vol. 40, no. 4, spring 2016, p. 30.

Gorbatsjov geloofde Baker en liet het niet op papier zetten.

Aug. 1991: staatsgreep tegen Gorbatsjov, terwijl hij met zijn gezin op de Krim was.

Na de staatsgreep in Moskou riep het Oekraïense parlement op 24 augustus **1991** de onafhankelijkheid uit. In het referendum van 1 dec. 1991 koos 90% voor onafhankelijkheid. Op de Krim stemde 40% tegen.

In 1994 droeg Oekraïne zijn 9.000 kernwapens over aan Rusland. In ruil daarvoor kreeg het land in het Memorandum van Boedapest een garantie van soevereiniteit en territoriale integriteit van de VSA, Groot-Brittannië en van .. Rusland. Op 24 febr. 2022 was Poetin dit vergeten.

1997: vriendschapsverdrag met Rusland en verdeling van de Zwarte Zeevloot.

Tussen 1999 en 2020 werden dan 14 Oost-Europese landen lid van de NAVO en schoof de NAVO dus op tot aan de Russische grens.

Dat was tegen de afspraken van 1990 ("not any inch") en ook tegen de zin van Gorbatsjov, Jeltsin en zeker van Poetin:

Tsjechië, Polen en Hongarije in 1999, Estland, Letland, Litouwen, Slovenië, Slowakije, Roemenië, Bulgarije in 2004, Kroatië en Albanië in 2009, Montenegro in 2017, Noord-Macedonië in 2020.

2003: Oekraïens parlement roept de uithongering van 1932-33 uit tot genocide op het Oekraïense volk.

In nov. 2004 vond de Oranje Revolutie plaats: een democratische beweging die Viktor Joesjtsjenko en Joelia Timosjenko aan de macht bracht. Helaas maakten ze onderling ruzie.

In 2008 dreigde Poetin al de Krim en de Donbas te annexeren als Oekraïne en Georgië lid mochten worden van de NAVO. Niemand geloofde hem; 6 jaar later deed hij het.

In 2010 werd de pro-Russische Viktor Janoekovitsj weer president.

2012: EK voetbal in Polen en Oekraïne: Kiev, Donetsk, Charkov, Lviv. Finale in Kiev.

De Arabische revoluties(2011 e.v.) en zeker de moord op Kadhafi bezorgden Poetin veel angst dat er in Rusland ook zoiets zou gebeuren, te meer omdat er toen in vele steden betoogd werd.

In nov. -dec. 2013 weigerde Janoekovitsj onder Russische druk het associatieverdrag met de EU te tekenen en sloot hij een economisch verdrag met Rusland.

Daardoor ontstonden de protesten op Maidan(het plein van de onafhankelijkheid) en verloor hij de steun van het parlement.

Dat zette hem af op 22 februari 2014 en schreef nieuwe verkiezingen uit. Hij vluchtte naar Rusland.

Meer dan honderd mensen sneuvelden in de straatgevechten tussen nov. en febr.

Er werd een nieuwe regering gevormd o.l.v. Jatsjenjoek.

In de overwegend Russisch-sprekende delen van Oekraïne braken protesten uit tegen deze regering, waarna Rusland met groene mannetjes op 26 februari de Krim bezette.

Russischgezinden hielden referenda op de Krim (97% pro aanhechting bij Rusland) en in het Donetsbekken.

Op 17 maart 2014 riepen ze de onafhankelijkheid van de Krim uit en op 18 maart annexeerde Rusland het schiereiland, wat Poetin al langer van plan was.

Op 11 mei 2014 riepen Russischgezinden de Volksrepubliek Donetsk en de Volksrepubliek Loegansk uit. Die beslaan slechts 1/3de van de provincies Donetsk en Loegansk en worden enkel door Rusland erkend.

Het is vergelijkbaar met Transnistrië dat zich in 1990 losmaakte van Moldavië, Zuid-Ossetië dat zich ook in 1990 losmaakte van Georgië en Abchazië dat zich in 1993 losmaakte van Georgië. Transnistrië telt 0,5 mln inwoners, Zuid-Ossetië 53.000, Abchazië 0,25 mln.

In de Donbas volgde een strijd tussen het Oekraïense leger en de separatisten, die de hulp van Moskou kregen.

Hier vielen 14.000 doden !

Na de verkiezingen van mei 2014 werd Petro Porosjenko de nieuwe president.

Hij tekende in juni het associatieverdrag met de EU.

Detail: in april 2016 hield NL een referendum over dit verdrag: de opkomst was laag(32%), 61% stemde tegen !

Op 17 juli 2014 werd de vlucht **MH17** van A'dam naar Maleisië neergeschoten boven Oost-Oekraïne neergeschoten met een Russische Boek-raket door de rebellen die dachten dat het een Oekraïens vliegtuig was. 298 doden !

Op 5 sept. 2014 werd in Minsk (Wit-Rusland) een eerste akkoord ondertekend tussen Oekraïne en Rusland.

In febr. 2015 volgde Minsk II, na bemiddeling van Hollande en Merkel.

Op 19 febr. 2019 tekende Porosjenko een amendement op de grondwet om Oekraïne lid te laten worden van de NAVO en de E.U.

Na de verkiezingen van mei 2019 werd het Volodymyr Zelensky, jurist, jood, tv-persoonlijkheid en komiek. Poetin feliciteerde hem niet.

Op 9 dec. 2019 was er een top in Parijs met Poetin, Zelensky, Macron en Merkel om de akkoorden van Minsk vooruit te laten gaan. Er kwam wat vooruitgang op humanitair vlak, maar er volgde geen resolutie over de oorlog in de Donbas of over autonomie voor de opstandige gebieden.

Op 31 dec. 2019 tekende Oekraïne een nieuw verdrag met Rusland over de transit van gas naar Europa. Oekraïne krijgt er jaarlijks ruim 1 miljard \$ voor.

Op 12 juni 2020 gaf de NAVO aan Oekraïne het statuut van 'partner'. In febr. 2022 bleek dat niet veel te betekenen.

Juni 2021: Rusland mobiliseert tienduizenden soldaten naar de 2000 km-lange grens met Oekraïne. Biden en Poetin ontmoeten mekaar op dat moment in Genève.

10 sept. 2021: Gazprom kondigt aan dat de pijpleiding Nord Stream II af is. Die moet gas vervoeren naar Duitsland en West-Europa zonder nog door Oekraïne te komen. Voorlopig gaat dat niet door.

17 dec. 2021: Rusland eist opnieuw garanties van de NAVO dat het zich niet verder uitbreidt in Oost-Europa. Er zijn al 14 staten uit Oost-Europa lid geworden na 1990.

Januari 2022: de vrees groeit dat Rusland zal binnenvallen, want het aantal troepen is gestegen tot 100.000 en in maart naar 190.000.

Op 4 februari verklaren Poetin en Xi Jinping dat de relaties tussen de grote burens nooit zo goed zijn geweest. Beiden willen de overmacht van de VSA beëindigen.

Allicht wist Xi toen al wat er ging gebeuren.

Op 22 februari 2022 erkent Poetin de onafhankelijkheid van de Volksrepublieken en laat zijn leger hun gebied intrekken. Hiermee maakt hij dus een einde aan de akkoorden van Minsk. De inwoners reageren opgelucht (LLB, 23.02.22).

II. Geografie, bevolking, godsdiensten.

600.000 km² = 20 x B, 14 x NL, even groot als Frankrijk en de Benelux samen.

48 mln inwoners in 2001, 44 mln in 2022. Oorzaak: massale emigratie en weinig geboortes.

Er wonen ook Oekraïners in : Rusland (3,3 mln), Kazachstan (338.000), Israël (0,5 mln Oekraïense Joden), VSA (1 à 1,5 mln), Canada (1,4 mln), Brazilië (600.000), Argentinië (300.000), Paraguay (40.000), Uruguay (15.000), Polen (1,5 mln), Wit-Rusland (150.000), Baltische staten (bijna 100.000), Tsjechië (130.000), Roemenië (52.000), Italië (380.000), Spanje (100.000), Portugal (40.000), Griekenland (35.000), Duitsland (275.000), Frankrijk (...?), Engeland (...?).

In NL en België wonen en werken er enkele duizenden.

Steden: Kiev / Kyiv in het Oekraïens (3 mln inw.; opp.: 8 x Parijs !), Charkov/ Charkiv (1,5), Dnipro (1,1), Odessa (1, graanhaven), Donetsk (1), Lviv (0,7) etc.

Grenzen: 2.000 km met Rusland, 900 km met Wit-Rusland, 90 met Slowakije, 100 met Hongarije, 362 met Roemenië, 939 met Moldavië en 2782 met de Zwarte Zee(de zoetwaterbron van Rusland) en de Zee van Azov.

Oekraïne betekent **grensland**: het ligt tussen de Latijnse en de Byzantijnse wereld, tussen het katholieke of protestantse westen en het orthodoxe Oosten, tussen de opgeschoven EU / NAVO en Rusland.

Rivieren: Dnjepr / Dnipro, Dnjestr / Dnister, Donets. (De Don ligt vlakbij, in Rusland).

Landschap: Karpaten in het zuidwesten (2.000 m), vruchtbare steppe in het zuiden.

Vlag : geel = de graanvelden
blauw = de mooie lucht.

Godsdiensten :76% orthodox (sinds 988) , 10 % katholiek(4 mln), 1% islam, 0,6% Joods.

De orthodoxen zijn verdeeld over het patriarchaat van Kiev en dat van Moskou.

In 2018 brak de Oekraïense orthodoxe kerk met Moskou en sloot zich aan bij het patriarchaat van Constantinopel (in Istanboel), tot grote woede van Poetin: hij zag het als een bewijs van een Westerse samenzwering.

Ongeveer 60% van de gelovigen horen bij de Oekraïense kerk,

de Moskou-getrouwen zijn met 15 à 20%. Bron: Bitter Winter, 2.3.22 + LLB, 5.3.22.

Het is niet uitgesloten dat zij zich nu losmaken van Moskou en aansluiten bij de Oekraïense kerk (Trouw, 11.03.22).

Poetin beweert dat de regering de Russisch-orthodoxe kerk tegenwerkt, maar ook dat klopt niet. Het Holenklooster in Kiev blijft in handen van de Russisch-Orthodoxe Kerk.

Patriarch Kirill staat volledig aan de kant van Poetin en deed er in zijn preek van 8.3.22 nog een schep boven op door te beweren dat Rusland een strijd voert tegen de gay prides van het decadente westen.

De katholieken werden zwaar vervolgd en uitgemoord, vooral tijdens Stalin maar ook daarna in de Sovjettijd tot 1988 : kerken werden gesloten, bisschoppen uitgemoord, priesters verbannen. Pas in 1991 kon hun aartsbisschop terugkeren naar Lviv, waar ze prachtige kerken hebben.

Zij erkennen Rome, maar volgen de Grieks-Byzantijnse ritus.
De meeste moslims (0,5 mln) zijn Krimtataren.

Politiek: Parlementaire presidentiële republiek.

Om de 5 jaar kiest men een president en een parlement (Verchovna Rada: Hoogste Raad):
450 leden, 1 kamerstelsel.

Bekende Oekraïners:

Taras Sjvjtsjenko(1814-1861, schrijver, dichter, schilder).

Vladimir Kuts en Sergei Boebka (6m14 polsstok) waren prominente atleten uit Oekraïne.

Boebka(°1963, Loegansk) is sinds 2002 ook lid van het parlement.

Trotski, Chroesjtsjov en Brezjnev waren bekende politici.

En overall in het culturele, muzikale (Prokofjev, Zaderatski, Klavdia Sjoelzjenko) en artistieke leven zaten vele Oekraïners die in Rusland actief waren. Ook schrijver Nikolaj Gogol (1842, Dode zielen) was Oekraïner (maar hij schreef in het Russisch).

Stalin-specialist Oleg Chlevnjoek leidt in Moskou het historisch onderzoek.

Sergii Plochii is prof. Oekraïense geschiedenis in Harvard en auteur van:

'Chernobyl: The History of a Nuclear Catastrophe' en 'The final days of the SU'.

Verder: Vladimir Horowitz (pianist, 1903-1989), Golda Meir (1898-1978, premier Israël),

Vasili Grossman ('Leven & lot'; 1905-1964), alle drie Joden,

Ruslana(winnares Eurovisiesongfestival 2004), Andrej Sjvjtsjenko(voetballer), Klitsjko (WK boksen, zijn broer is burgemeester van Kiev).

Half Wit-Russisch – half Oekraïens: Svetlana Aleksijevitsj, Nobelprijswinnares literatuur 2015.

Vele Russen hebben familie in Oekraïne en omgekeerd.

Oekraïense topsporters, vooral boksers, vechten nu mee in de oorlog.

III. Economie

Oekraïne is economisch geen succes geworden sinds 1991: de bewoners hebben het nu niet beter dan op het einde van de SU. In de buurlanden Rusland, Wit-Rusland, Polen, de Baltische staten is de welvaart sindsdien wel gestegen.

In 2011 was het BBP \$ 165 miljard of per hoofd ca. \$3600 of 10% van dat in de EU.

In 2020 was het BBP 155 miljard \$ / 141 miljard € of 3.700 \$ / 3.200 € per persoon.

Men vreest dat het door de oorlog zal dalen met 33 à 50 % (LLB,16.03).

Ter vergelijking: België in 2020: 515 miljard \$ of 47.000 per persoon = 12 x Oekraïne.

Nederland: 912 miljard \$ of 53.650 p.p. = 14 x Oekraïne.

Momenteel is het minimumloon 76 € per maand en gemiddeld 300 € per maand, 3600 € dus per jaar.

Kortom: hun jaarloon is iets meer dan ons maandloon.

Uitgezonderd de consultants en IT'ers die voor westerse bedrijven werken.

Door de Russische invasie en massale verwoestingen zal dit bedrag dalen met 33 à 50 % !

De staatsschuld bedroeg 35% in 2009, maar steeg naar 81 % in 2016 (en ... ? in 2022).

Corruptie is een groot probleem: het scoort slecht op de corruptie-index van Transparency International (plek 126). Rusland is nog erger: 137.

Tussen 1991 en 2014 hebben oligarchen zich ook in Oekraïne verrijkt, met dank aan de corruptie. o.a. Rinat Achmetov, eigenaar van Shaktar Donetsk.

Maar sinds 2014 is er een nieuwe dynamiek, de economie moderniseert en informatiseert, de artistieke scène floreert, films halen Oscars etc. (Sébastien Gobert, LLB, 19.02.22).

Russische oligarchen hebben zich nog meer verrijkt: de omvang van hun vermogens bedraagt 1.275 miljard dollar (De Rijkste Belgen, 28.02.22). Een flink deel zit in Londen, vandaar de bijnaam Londongrad.

Maar vele miljarden, ook van Poetin, zitten in verre fiscale paradisijs en achter anonieme postbussen: Panama, Britse Maagdeneilanden, ...

Vele Oekraïners gaan elders werken, o.a. in Polen.

In B en NL werken ze in de fruitteelt, landbouw, vrachtwagenvervoer, ...

Oekraïne exporteert chemicaliën, graan(tarwe, maïs, gerst), zonnebloemolie, landbouwproducten, hout, mineralen, metalen. Samen voor 75 miljard \$ per jaar.

30% gaat naar Rusland.

Oekraïne importeert aardgas uit Rusland.

Het produceert zelf steenkool en olie.

Het krijgt veel geld voor de doorvoer van Russisch gas naar Europa, maar dit bedrag zal in de toekomst dalen door de aanleg van Nord Stream I en II: van Sint-Petersburg door de Baltische zee recht naar Duitsland.

Dat is voor een groot deel de schuld van Oekraïne zelf: Rusland wou meer gasleidingen door Oekraïne aanleggen, maar er kwam verzet en het gevolg was dat Rusland ze aanlegde rond Oekraïne heen.

Als Nord Stream 2 ooit in werking treedt, kan het de gasleidingen Sojoez en Brastvo door Oekraïne overbodig maken.

In Oekraïne zitten een aantal **NLse en Belgische bedrijven**. Die Belgische zijn voor 80% Vlaamse en 20% Waalse en Brusselse.

Voor België: AB Inbev, Reinaers aluminium, Materialise, Puratos (bakkerijen), Ahlers(logistiek), Unilin (Quick Step parket, vinyl, laminaat), Etex (Emsens): steengroeve en productie gipsplaten in de Donbas.

De Oekraïense fabrieken van Puratos en Unilin liggen nu stil, hun Russische draaien nog op volle toeren.

Voedingsbedrijven zoals Vandemoortele, Agristo, Clarebout halen hiun lijnzaadolie of zonnebloemolie voor 35 à 40 % uit Oekraïne. Ze gebruiken die voor chocopasta, sauzen, chips, olie en veevoeder.

Neongas komt voor 50 % van Ingas in Marioepol en Cryoin in Odessa(DT, 15.03.22).

NL heeft er vooral bedrijven in de I.T., landbouw (soms boerderijen van 15.000 ha !), metaal en energie. VDL bouwt er auto's en bussen.

Voor het logistieke bedrijf Ahlers zijn beide landen belangrijk: ze zijn goed voor meer dan de helft van de 200 miljoen euro jaaromzet.

In Rusland wonen 600 van hun 1.000 werknemers, in Oekraïne 150 (De Tijd, 22.02.22).

In Rusland zitten van beide landen veel meer bedrijven.

Rusland staat op plaats 17 van de Belgische export, Oekraïne pas op plaats 55.

Ruim **100 Russische bedrijven zijn actief in België**, o.a. Lukoil, Wingas (Gazprom), NLKM (staal, in La Louvière, Clabecq en Manage), Sberbank, Alrosa (diamant, Antwerpen), Arcadia (informatica), Kaspersky (cyberbeveiliging), AirBridgeCargo (vrachtvervoer), Eurochem (kunstmest) (LLB, 11.03.22).

En Severstal (grootste staalbedrijf van R.), Sibur (petrochemie, eigenaar: Kirill Shamalov, ex-schoonzoon van Poetin) (DT, 12.03.22).

Vlaamse bedrijven voerden in 2020 voor 3,5 miljard euro goederen uit naar Rusland, waarvan 1/3de geneesmiddelen.

Ze kochten voor 5 miljard, waarvan de grote helft olie en gas, verder ook diamant (De Tijd, 24.02.22 en 15.03.22).

Door de sancties is de koers van de roebel zwaar gedaald: van 70 naar 135 voor 1 euro op 28.02.22!

Oekraïne heeft grondstoffen en industrie, maar Rusland heeft die zelf ook.

Enkele voorbeelden: ertsen met uranium, titanium, mangaan, kwik, schaliegas, steenkool.

Industrie: ammoniak, ijzer, raketwerpers, klei, staal.

Op gebied van landbouw is er veel potentie: 70% van de oppervlakte is landbouwgebied.

Ze telen zonnebloem en zonnebloemolie, gerst, maïs, aardappelen, rogge, bijen, tarwe, kippen, kaas. Oekraïne zou 600 miljoen mensen kunnen voeden (DGB, 28.02.22).

Traditioneel was Rusland de voornaamste handelspartner, maar door de oorlog sinds 2014 heeft Oekraïne zich meer gericht op ... China en Polen, die nu nr. 1 en 2 zijn (Visual Capitalist, 25.02.22).

Als de Russen Oekraïne afsluiten van de Zwarte Zee, dan kan het via Odessa geen graan etc. meer uitvoeren en geen levensmiddelen etc. meer invoeren.

Cijfers: de invoer van grondstoffen uit Rusland naar België bedroeg 5 miljard in 2021, die uit Oekraïne 431 miljoen € (DT, 15.03.22).

Uit Rusland: olie, gas en steenkool: 2,3 miljard; diamant : 1,3 miljard; ijzer en staal: 614 mln; andere grondstoffen: 269 mln; hout en houtskool: 104 mln; zout, steen, plaaster: 81 mln; meststoffen: 80; chemicaliën: 73 mln; zaden voor olie: 58; plastics: 58.

Uit Oekraïne: zaden voor olie: 218 mln; granen: 84; ertsen: 39; hout en houtskool: 27; vetten: 20; ijzer en staal: 15; zuivel, eieren, honing: 12; olie, gas, steenkool 7; glas: 6,5; suiker: 3.

IV. Taal

In de Sovjettijd was het Russisch de verplichte taal op school.

De oudere Oekraïners spreken dan ook beter Russisch dan Oekraïens.

Maar sinds 1990 is Oekraïens de verplichte taal in de administratie, winkels, kranten etc.

Ook de politie moet Oekraïens praten tegen Russischtaligen.

Poetin noemt de regering daarom 'russofoob'.

Sinds 2012 heeft het Russisch wel een officiële regionale status.

Tot 2014 was Oekraïne een echt tweetalig land, nu niet meer. In Kiev is het Oekraïens enorm opgerukt, in westelijke steden zoals Lviv spreekt men bijna uitsluitend Oekraïens. 67% heeft het als moedertaal.

Dat was één van de redenen voor de opstand van de Donbas. Want in het oosten spreekt men wel Russisch.

Russischtaligen : 10 à 15 miljoen enkel Russisch, vooral in de steden, op de Krim, in de Donbas en in de oostelijke gebieden. 8 miljoen zijn echte Russen.

Vele miljoenen spreken Russisch en Oekraïens.

Oekraïens lijkt op het Russisch, zoals het NLs op het Duits.

V.Aanloop naar de oorlog.

Sinds 2008 waren er tekenen dat Poetin aanvalsplannen had, maar Europa dacht dat het sinds 1991 niets meer te vrezen had van Rusland, omdat de handelsbetrekkingen zo goed waren en het bleef dus slaapwandelen.

In 2008 viel Poetin binnen in Georgië, nadat George Bush op de NAVO-top in Boekarest (april) voorgesteld had om Georgië en Oekraïne lid te laten worden (Krielaars, p. 40). De oorlog stopte na 5 dagen, toen Rusland de eerder afgescheiden provincie Zuid-Ossetië in handen had.

Op die NAVO-top zei Poetin tegen Bush dat Oekraïne geen staat is en dat hij het oostelijk deel en de Krim zou aanhechten, als het lid zou worden van de NAVO.

In 2014 begon hij met de uitvoering daarvan: de afscheiding van de Donbas en de aanhechting van de Krim.

Sancties werden altijd tegengehouden door Duitsland en Groot-Brittannië omwille van hun belangen in gas en olie. Ze volgden pas toen de rebellen in de Donbas met een Russische raket per vergissing de vlucht MH17 neerhaalden met 298 doden als gevolg. Daarmee kwam er een einde aan 25 jaar goede relaties tussen het Kremlin en Europa (Krielaars, 59-60).

VI.De oorlog van 24 febr. 2022 e.v.

Op **24 februari 2022** valt het Russische leger in Oekraïne binnen langs alle kanten: noord; oost, zuid. Deze inval was ook voor Russische intellectuelen een grote en onaangename verrassing: ook zij dachten dat Poetin slimmer was (The Russian Reader, 9.3.22).

De Russische luchtmacht bombardeert de vliegvelden van Oekraïne, de landmacht rukt op naar de hoofdstad Kiev 'om daar een nieuwe pro-Russische regering aan te stellen' en om Oekraïne te 'denazificeren en te demilitariseren'.

De Oekraïense luchtafweer wordt volledig uitgeschakeld, de militaire luchthavens vernietigd.

Een massa mensen gaat schuilen in metrostations of op de vlucht richting Polen e.a. buurlanden en begint te hamsteren. Voor het eerst sinds 1945 is er weer een echte oorlog in Europa.

In 1945 beëindigden de Russen de oorlog, nu ontketenen ze hem.

Poetin verliest al zijn geloofwaardigheid tegenover de politici (Macron, Scholz, Biden, ...) aan wie hij beloofd had geen oorlog te voeren. Hij verlaagt zich van staatshoofd tot oorlogsmisdadiger.

China weigert Rusland te veroordelen en weigert ook te spreken van een Russische invasie.

Meer nog: het belooft meer Russisch graan en gas te kopen.

Vele Russen hebben familie in Oekraïne en weten niet wat er gebeurt. De desinformatie is groot.

De meeste Russen kijken naar de officiële tv-zenders en niet naar de enige onafhankelijke, Dozjd of Rain TV.

De inval wordt officieel voorgesteld als 'speciale militaire operatie' of een "humanitaire reddingsactie" !

Gevolg: 70% keurt de inval goed, aldus het Levada Center ! Zelfs patriarch Kirill heeft ze goedgekeurd en noemt de tegenbetogers de 'krachten van het kwaad' (LLB, 28.02.22).

Betogers tegen de oorlog ('Njet voine / Geen oorlog') worden hardhandig opgepakt.

En op 4 maart keurt het Russisch parlement een **mediawet** goed: wie andere info verspreidt dan de officiële, krijgt 15 jaar cel. Wie de woorden 'oorlog' en 'invasie' gebruikt, wordt dus zwaar gestraft, ook buitenlandse journalisten. Ze mogen enkel spreken over 'denazificeren' en 'demilitariseren'. Gevolg: onafhankelijke media zoals Dozjd TV (=TV Rain) en Ekho Moskvj stoppen ermee. Ook Facebook, Twitter en Tiktok zijn geblokkeerd. Roskomnadzor controleert heel het Russische internet en kan alle sites blokkeren die kritisch durven zijn. Novaja Gazeta spreekt nu over "dat wat niet gezegd mag worden" i.p.v. de oorlog of de invasie.

In Oekraïne opereren ook de Wagner Group, Tsjetsjeense en Syrische huurlingen met als taak: saboteren en Zelenski doden (Le Vif, 7.3.22).

2.3.22: Algemene Vergadering van de UNO veroordeelt de Russische invasie met 141 stemmen voor, 5 tegen (Rusland, Wit-Rusland, Syrië, Noord-Korea en Eritrea) en 35 onthoudingen, o.a. China, India en Pakistan.

17 Afrikaanse landen veroordeelden Rusland niet:

a) 18% van de Russische wapens, goed voor 40% van de Afrikaanse wapenimport, gaat naar Afrika, in ruil voor grondstoffen en zonder bekommernis om mensenrechten en democratie.

b) De Wagner-groep helpt Afrikaanse dictators.

c) En zij zien Rusland aan de goede kant staan van de niet-blanke minderheid in de wereld. (Doorbraak, 16.03.22).

Op 3.3 beschieten de Russen de grootste kerncentrale van Europa, die van Zaporizhzhia.

En Poetin dreigt met een kernwapen op Europa ! Zo'n Topol-kernraket kan de helft van de Brusselse bevolking doden en de andere helft zwaar verwonden (De Tijd, 4.3.22).

Ondertussen bombarderen de Russen alles plat: ook huizen, appartementen, scholen, kindziekenhuizen (9.3.22), andere medische centra, ...

De achterkleindochter van Chroesjtsjov beweert in LLB van 7.3.22 dat vele Russische leiders (Brezjnev, Gorbatsjov, Poetin) Oekraïne beschouwen als een kolonie, de inwoners minachten en vinden dat ze hen mogen domineren.

10.03.22: eerste overleg op hoog niveau tussen de ministers van buitenlandse zaken. Geen succes.

11.03.22: Poetin bombardeert genadeloos Oekraïense steden, ziekenhuizen etc.

En dreigt ermee Westerse bedrijven te nationaliseren, zoals Lenin deed in 1918, met noodlottige gevolgen.

Namen: VW, Porsche, Toyota, Shell, Ikea, Apple, Microsoft, IBM, McDonalds, H&M.

Nikkel-miljardair Vladimir Potanin en vriend van Poetin waarschuwt hem dat hij Rusland 100 jaar terugstuurt in de tijd.

11.03.22: 18.000 Russen uit de cultuursector tekenen een petitie voor vrede in Oekraïne en tegen de "speciale militaire operatie" (The Russian Reader, 11.03.22).

Het woord 'oorlog' of 'invasie' mogen zij niet gebruiken: dat levert 15 jaar cel op.

12.03.22: Wereldraad van Kerken vraagt patriarch Kirill om te bemiddelen bij zijn vriend Poetin.

Hij weigert. Kirill is een ex-KGB-spion, hij was actief in Genève onder de codenaam Michailov, heeft nu nog een chalet in Zwitserland. Dit bleek toen de archieven van de KGB eventjes open gingen in het begin van de jaren '90. (Bron: Journal Chrétien, 16.03.22)

12.03.22 e.v. : beleg van Kiev en ook bombardementen op het westen van het land.

Beleg van Kiev is militair een complexe operatie waarvoor veel soldaten nodig zijn: bij het beleg van Grozny (Tsjetsjenië) had men er 90.000 nodig en Kiev is 10 keer zo groot.

14.03.22: een dappere dame, de Oekraïense journaliste van Channel One Russia, Marina Ovsjannikova (Odessa, 1978), komt tijdens het nieuws in de studio van de Russische tv en toont een

anti-oorlogsposter: “Geen oorlog. Stop de oorlog. Geloof de propaganda niet. Hier liegen ze tegen jullie”. Zij is opgepakt, 14 uur verhoord, beboet (30.000 roebel = 250 €) en krijgt wschl. 15 jaar cel.

15.03.22: Zelensky verklaart voor het eerst dat Oekraïne geen NAVO-lid zal worden.

Hij verwerpt een neutraal statuut zoals dat van Zweden en Oostenrijk: hij wil dat andere landen tussenbeide komen als Rusland opnieuw aanvalt.

En hij aanvaardt (nog) niet dat de Krim bij Rusland hoort en dat de Donbas onafhankelijk wordt.

16.03.22: Russen bombarderen ongenadig het theater van Marioepol, waar 1.000 burgers, ook vele kinderen, schuilden. Poetin beweert dat Oekraïne het theater gebombardeerd heeft. Ook de Chinese tv en China Daily Global Weekly verspreiden zijn leugens.

17.03.22: Poetin zegt: zuiveringen zullen Rusland sterker maken.

Hij grijpt naar het recept van Stalin, 1935-1938.

21.03.22: Rusland verbiedt Facebook als “extremistische organisatie” (UkraineAlert,21.03.22)!

22.03.22: Aleksandr Doegin, adviseur van Poetin, zegt: “Als wij hen niet vernietigen, zullen zij ons vernietigen”(DM,22.03.22).

VII.Redenen voor de Russische invasie

Hoewel Poetin de enige baas is over het **grootste land** ter wereld (2 x VSA, 2 x China), en multimiljardair, blijft hij gefrustreerd en ontevreden en wil hij nog meer bezitten en beheersen.

Poetin geeft allerlei redenen op die **vol leugens** zitten, zoals hij vooraf aan Macron en Scholz ook vele leugens verteld heeft. En zoals hij in 2014 beweerde dat er geen Russische soldaten op de Krim waren. En zoals hij beweert dat MH17 niet door Russen of pro-Russen neergeschoten is.

Wellicht was Xi Jinping de enige die alles vooraf wist en nu toekijkt hoe hij **Taiwan** moet veroveren.

Maar Taiwan veroveren zal niet zo makkelijk zijn:

-het Chinese leger heeft geen ervaring met het landen op vijandige oevers,

-de VSA hebben hier wel beloofd dat ze zullen tussenkomen en

-nogal wat landen van Azië en Oceanië lijken de kant van Taiwan te zullen kiezen: Japan, Australië, India, Vietnam, Nieuw-Zeeland, Zuid-Korea.

Poetin zegt: om Oekraïne te **denazificeren**. Hij weet nochtans dat Zelensky een **Jood** is en dus anti-nazi en dat tijdens de oorlog zijn grootvader in het Rode Leger vocht en dat veel joden vermoord zijn, ook familie van Zelensky.

Hij noemt de leiders zelfs drugsverslaafden.

In Oekraïne zitten niet meer nazi's etc. dan in andere landen. Ze spelen er een marginale rol en zitten niet in het parlement. Ze waren wel in beeld bij de Maidan-revolutie van 2013-2014 en ze hebben ook gevochten in de Donbas.

Het **Azov-bataljon** wordt door Poetin neonazi genoemd, zij zelf noemen zich nationalist die het grondgebied willen verdedigen. Ze tellen 3.000 à 4.000 leden, bij de verkiezingen van 2019 haalden ze 2%, niet genoeg om in het parlement te komen. Het is opgericht in 2014. Hun basis is Marioepol, bij de Zee van Azov.

Toen Hitler in 1941 binnenviel, dachten vele Oekraïners dat hij hen zou bevrijden van Stalin (die 6 miljoen Oekraïners uitgemoord had), maar zij vergisten zich en verloren ook 7 à 8 miljoen mensen of 16,3 % van de bevolking, nog meer dan Rusland (12,7%) en na Belarus en Polen het hoogste aantal (Raam op Rusland, 3.3.22).

Stepan Bandera vroeg toen de onafhankelijkheid aan Hitler, maar kreeg ze niet: Hitler wou het graan en de doortocht naar de olievelden van Rusland. En Bandera vloog in een concentratiekamp.

Na 2004/2014 kregen collaborateurs eerherstel: Bandera werd 'Held van Oekraïne' en kreeg standbeelden en straatnamen (Revue Conflits, 16.03.22).

Hij beweert ook dat het regime een "genocide" veroorzaakt: in de gevechten tegen de separatisten in de Donbas zijn op 8 jaar 14.000 doden gevallen, 11.000 in 2014, 3.000 sinds de 'wapenstilstand' van febr. 2015 (LLB, 19.02.22).

maar wel aan beide kanten en door de schuld van de separatisten en hun Russische helpers.

Poetin beweert ook dat Oekraïne bedacht is door Rusland en niet het recht heeft om op zichzelf te bestaan en wil het land en het regime dan ook wurgen.

Hij beweert dat Lenin Oekraïne heeft gecreëerd, maar dat klopt niet: hij heeft het enkel soevereiniteit toegekend binnen de SU.

En Stalin heeft er in 1939 delen van Polen aan toegevoegd: Lviv en omgeving, bij het pact met Hitler.

En Jeltsin heeft in 1991 Oekraïne wel erkend en toen Oekraïne zijn atoomwapens aan Rusland gaf in 1994, is dat nog eens herhaald. Idem in 1997 bij het Vriendschapsverdrag tussen beide landen.

Poetin beweert ook dat Oekraïne kernwapens wil ontwikkelen, maar dat gaat niet zomaar.

Het ergste is dat een groot deel van de Russische bevolking dit allemaal gelooft door de jarenlange indoctrinatie en desinformatie.

Poetin wil het land de 'russifikatsija' opdringen, de Pax Russica, er een pro-Russisch regime installeren, zoals Stalin na 1945 deed in de landen van het Oostblok. En zoals nu gebeurt in gemeentes waar de Russen de burgemeester ontvoerd hebben.

Het mag geen lid worden van de NAVO, het moet de Krim erkennen als Russisch, de Donbas als onafhankelijk, het moet demilitariseren (Eurasia Daily Monitor, 17.03.22).

Hij is een eenzame leider, omringd door bange jaknikkers: dat is gevaarlijk. Zijn woede en wraaklust schakelt elke ratio uit.

Voor de meeste Oekraïners is Rusland of Poetin nu vijand nummer 1.

Zijn echte reden is gekrenkte trots, frustratie wegens het uiteenvallen van de SU, boosheid, woede, wraak op het westen, dat zich niet gehouden heeft aan de afspraken van 1990 en zeer ver is opgerukt naar de Russische grens.

1989-1991 is het Versailles van vele Russen: toen is hen iets onrechtvaardigs aangedaan en dat moet hersteld worden.

Eigenlijk kampt Rusland al sinds 21 juni 1941 met een omsingelingsfobie.

En het Westen heeft tot nu toe geweigerd heeft om op papier te zetten dat Oekraïne geen lid zal worden van de NAVO.

Als het Westen dat wel had gedaan, zou er veel miserie bespaard zijn. Maar het Westen gaat er van uit dat elk land vrij mag beslissen om toe te treden tot de NAVO of de EU en misbruikt Oekraïne in zijn strijd tegen Rusland.

Poetin denkt nog altijd koloniaal, beschouwt Oekraïne als een kolonie en Rusland is groot geworden door kolonisatie. Bovendien hebben vele Russen een meerwaardigheidsgevoel tegenover de Oekraïners.

Hij zou liefst het imperium van de SU herstellen, minstens met Oekraïne, Wit-Rusland en het Russische deel van Kazachstan. Catharina de Grote zei al: 'de enige manier om de grenzen van Rusland te beveiligen is ze te verschuiven'.

Tijdens het zoveelste gesprek van Macron met Poetin op 12/03 zei Poetin dat hij doorgaat met bombarderen totdat hij heel Oekraïne onder controle heeft en dat hij dan nog supplementaire eisen zal toevoegen (LLB, 14.03.22).

Hij droomt van een nieuw Jalta, waar hij, Xi Jinping en Biden de wereld onder elkaar verdelen.

Hij wil ook niet dat aan zijn grens een democratie ontstaat: het zou de Russen kunnen inspireren om dezelfde vrijheden op te eisen. Oekraïense jongeren zijn nu de vrijheid gewend en willen een democratie en mensenrechten behouden.

Hij doet al jaren van alles om het regime te destabiliseren, o.a. met cyberaanvallen en er een pro-Russisch regime aan de macht te brengen.

Zijn afkeer van verwestering is groter dan bij de communistische leiders voor hem.

Hij en patriarch Kirill beweren ook dat ze de Slavische beschaving willen vrijwaren van het toppunt van decadentie, de Gay Pride Parades, die in Kiev sinds 2013 wel doorgaan, weliswaar met tegenbetogingen.

En de anti-Amerikaanse gevoelens in Rusland en in de Donbas zijn ook zeer groot.

Hij moet het niet doen om economische redenen, want Oekraïne is armer dan Rusland.

De opstandige Volksrepublieken zouden graag bij Rusland aansluiten, omdat daar minder armoede is.

VIII. Sancties.

De Europese en Amerikaanse sancties zullen iedereen pijn doen.

Rusland was erop voorbereid en heeft een oorlogskas van 600 miljard \$.

Maar de sancties zijn nu **veel zwaarder** dan ooit en veel meer eensgezind.

Gevolg: ze gaan de Russische economie 20 jaar teruggooien in de tijd.

En van die 600 miljard in de Centrale Bank is de helft in dollar, euro, pond en yen en dus bevroren.

Het andere deel is in goud en yuan, maar blijkbaar durft niemand dat nu te kopen om de Centrale Bank op de sanctielijst staat, aldus econoom Sergei Guriev, De Tijd, 5.3.22).

De sportieve sancties zullen de gewone Russen veel pijn doen: zij zijn zeer geïnteresseerd in sport en nu mogen hun voetballers niet mogen deelnemen aan internationale competities in Europa en aan het WK in Qatar en hun atleten (in de ruime zin van het woord) niet aan internationale competities.

Rusland is zich ook meer gaan richten op China, dat voor hen wel een betrouwbare handelspartner is en vele zaken kan leveren die wij nu niet leveren. Maar China is ook de voornaamste handelspartner van Oekraïne en heeft dus geen belang bij deze oorlog.

Het enige wat de Russen missen is chips: die worden gemaakt in Taiwan(TSMC) en in de VSA (Intel).

Met **SWIFT** heeft men hun banken en betalingsverkeer platgelegd: dat is de eerste keer en dat had Poetin niet verwacht.

Concreet: hun buitenlandse reserves zijn bevroren, meer dan de helft van hun oorlogskas zit in digitale kluizen waarvan Swift de sleutel heeft.

Het regime is nu afhankelijk van de euro's en dollars die wij voor hun olie en gas betalen.

Ze kunnen de kraan dus moeilijk dichtdraaien.

De grootste bank, Sberbank, valt buiten de sancties, maar het aandeel is gekelderd. Idem de Gazprombank waaraan de gas betaald wordt.

Momenteel kan men in Rusland niet betalen met Mastercard of Visa. Idem voor Russen in het buitenland.

En op de beurs van Londen was 28/02 een ravage voor de Russische aandelen:

Sberbank(vertaling:spaarbank): - 74% : de helft van de Russen heeft hier een rekening;
de ECB denkt dat Sberbank failliet zal gaan .

Sberbank is de grootste bank van Rusland en Oost-Europa: ze is ook actief in Bosnië, Herzegovina, Kroatië, Tsjechië, Slowakije, Servië, Slovenië, Oostenrijk, Turkije. Zie: www.sberbank.ru sberetsj = sparen.

Rosneft : -42% , Gazprom: - 50%; Lukoil: -63 %.

België alleen bevriest al 10 miljard euro aan Russisch geld.

Begrijpelijk dat (Joods-)Russische oligarchen al gevraagd hebben om de oorlog te stoppen:

Michail Fridman is bankier, Oleg Peripaska zit in metaal en aluminium.

Roman Abramovitsj (olier miljardair) stelt zijn Chelsea te koop.

Zelfs zij waren vooraf niet op de hoogte van de oorlog.

SWIFT = Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication: een vennootschap van 11.000 banken uit 200 landen met zetel in Terhulpen / La Hulpe, opgericht in 1973.

3.300 werknemers, omzet 905 miljoen euro in 2020 (De Tijd, 24.02.22).

Swift beheert de codes IBAN en BIC en doet 5 miljard financiële verrichtingen per jaar (LLB,28.02.22).

BP is het eerste privébedrijf dat sancties genomen heeft: het haalt zijn aandeel van 14 miljard \$ weg uit oliegi-gigant Rosneft (Washington Post, 27.02.22). Die investering gebeurde in 2003 en was zo belangrijk dat zowel Poetin als Tony Blair aanwezig waren bij de ceremonie.

Rusland zou zijn buitenlandse schuld (215 miljard \$) tijdelijk niet kunnen terugbetalen, omdat het niet aan zijn dollars kan. Normaal moest het op 17/03 117 miljoen \$ terugbetalen.

Maar India heeft in 1 maand 4 keer zoveel olie gekocht van Rusland en wellicht betaald in dollars.

Het wordt wel een ramp als ook de Russische bedrijven en banken niet meer kunnen betalen (DT, 15 + 16.03.22).

Behalve SWIFT, is er nog **Euroclear**, gevestigd in Brussel. Het is de 'boekhouder van de beurs'en wikkelt jaarlijks voor 37 miljard euro financiële transacties af. Het sluit Rusland nu af van de financiële markten door internationale transacties in roebel te weigeren en tegoeden van Russische bedrijven te bevriezen. Wie op de sanctielijst staat, kan niet aan zijn tegoeden (DT, 17.03.22).

Voor het eerst en onverwacht doen ook een massa **Westerse bedrijven** mee aan de sancties door hun activiteiten tijdelijk stop te zetten, waardoor ook de gewone Russen en de middenklasse getroffen worden en hopelijk zullen inzien dat de overheid hen voorliegt en dat er wel een oorlog aan de gang is. Op dag 19 / 14 maart doen al 300 bedrijven mee.

Enkele voorbeelden: Ikea(17 winkels), MacDonalds (850 restaurants, sinds jan. 1990, met 62.000 medewerkers die wel doorbetaald worden), VW, Nissan, Renault, Toyota, Ford (4.000 werknemers) , Mercedes, Stellantis (Peugeot, Citroen, Opel), H&M (168 winkels), Zara (502 winkels), Uniqlo, Nike, Adidas (het kost hen 250 à 500 miljoen €), Puma (100 winkels), LVMH (140 winkels), Kering, Hermès, Chanel, Swarovski, Apple, Samsung, Lego, Visa, Mastercard, American Express, Goldman Sachs, Shell, Coca Cola en Pepsi Cola, Netflix, Microsoft, KPMG, Solvay Heineken, AB Inbev, Eli Lilly (geneesmiddelen), ...

Boeing en Airbus stoppen met hun onderhoud van vliegtuigen.

De Russische regering is wel een wet aan het opstellen om de bezittingen van de vertrekkende bedrijven te nationaliseren (14/03).

Chinese bedrijven zullen de leemtes vlug opvullen en Rusland nog meer koloniseren.

De **Belgische bedrijven** keuren allemaal de oorlog af, maar ze blijven in Rusland.

250 Belgische bedrijven hebben een vestiging in Rusland en zorgen voor enkele miljarden omzet.

In 2021 voerden 1556 Belgische bedrijven voor 3,4 miljard € goederen naar R. en 1023 Bedrijven voerden voor 6,9 miljard naar België.

De bekendste zijn: Solvay, AB Inbev, Beaulieu, Ojntex, Drylock, Deceuninck, Sarens, Soudal, Agfa, Ardo, Puratos, Barco, Lamifil, Unilin (Quick Step) (De Tijd, 19.03.22).

De oorlog van Poetin heeft ook enkele **positieve neveneffecten**:

- hij probeert altijd de Europese landen uit elkaar te spelen, nu zijn ze eensgezinder dan ooit.
- de EU is van naïeve soft power overgeschakeld op hard power.
- de NAVO is ook eensgezinder geworden en nu zijn zelfs Finland en Zweden geïnteresseerd om lid te worden.
- Polen en Hongarije tonen nu dat ze wel bereid zijn om veel vluchtelingen op te nemen, mits het geen moslims zijn.

-**Duitsland** gaat voor het eerst sinds 1945 weer investeren in defensie: dat was zeker niet de bedoeling van Poetin, want hij beschouwde Duitsland als de trouwste bondgenoot in Europa. Olaf Scholz maakte dus een einde aan de decennialange politiek van Brandt, Schröder, Kohl, Merkel: Wandel durch Handel, Rusland veranderen door er handel mee te drijven.

Deze crisis is ook **nadelen voor Europa en de wereld**: de sancties snijden aan beide kanten, Olie, aardgas, nikkel, aluminium, kunstmest, tarwe, andere granen zullen duurder worden, nikkel (van Nornickel, omzet 18 miljard \$) zelfs x 5 maar onmisbaar voor batterijen van elektrische auto's, tarwe x 3 (De Tijd, 9.3.22).

De **voedselcrisis** zal vooral Afrika en het Midden-Oosten treffen: de mislukte oogsten van 2008 en 2009 maakten het brood duurder en vormden een oorzaak van de Arabische Lente van 2011-2012.

Wij besteden 13% van ons inkomen aan voeding, in Afrika en Midden-Oosten is dat ca. 50 %.

De inflatie zal verder stijgen, de groei zal minder zijn, de staatsschulden hoger.

En andere landen worden ook al bang, zeker **Moldavië** dat Transnistrië al heeft moeten afstaan aan Russisch-gezinde rebellen en dat zijn hooggeschoolden ziet wegvluchten naar West-Europa. En dat kleine landje beseft dat het op niemand moet rekenen.

Moldavië exporteert normaal zijn Cricova-wijn via Odessa: dat gaat nu niet meer.

En het moet nu duurdere goederen uit Europa invoeren, omdat de invoer uit Rusland en Oekraïne stilligt.

De koers van de roebel is sterk gedaald, van 70 naar 135 voor 1 euro (9.3.22), waardoor vele Russen de helft van hun inkomen zien verdampen.

De Russische aandelen hebben de zwaarste klappen gekregen:

Sberbank: van 21 \$ (hoogste koers in laatste jaar) naar 0,04 \$;

Lukoil: van 108 \$ naar 0,72 \$;

Gazprom: van 11 naar 0,58 \$ (De Tijd, 2.3.22).

De ergste slachtoffers zijn de Russische beleggers zelf, want zij beleggen zeer chauvinistisch: voor 95% in eigen aandelen ! (Belgen beleggen maar voor 45% in eigen aandelen).

Het is ook niet mogelijk om nu die aandelen spotgoedkoop te kopen: de handel in Russische aandelen is stilgelegd (DT,2.3.22).

En Poetin zorgt ervoor dat zijn land economisch en sociaal verder achteruitgaat.

Het BBP is nu al zo klein als dat van de Benelux of slechts 3 x het Belgische en maar 1/12de van dat van de EU, die geen olie, geen gas en bijna geen grondstoffen heeft (LLB, 24.02.22).

Jonge, geschoolde Russen verlaten hun land via SPB en Helsinki (trein, 400 km).

Politiek, economisch ,sportief en cultureel wordt Rusland weer een paria en nog meer afhankelijk van China.

Maar: China, India en Pakistan hebben beloofd nog meer gas en graan van Rusland te kopen !

Zij vertegenwoordigen 50% van de wereldbevolking, de NAVO-landen 14% .

Ook de rest van Azië, Afrika, Mexico hebben Russisch graan nodig.(Pjotr Dwarliggers, 02.03.22).

En op 2.3.22 heeft Gazprom een akkoord getekend met China voor een nieuwe gasleiding, de Soyoez Vostok('de unie van het oosten'),

die via Mongolië 50 miljard m³ gas per jaar naar China zal kunnen voeren (Geotrendlines, 2.3.22).

China maakt nu van de gelegenheid gebruik om zich goedkoop in te kopen in de grote Russische staatsbedrijven (DT,9.3.22).

Op 24.02.22 is de **wereld veranderd**: de tijd waarin o.l.v. het Westen gestreefd werd naar meer democratie, meer mensenrechten, meer handel is voorbij.

We zitten in een nieuwe Koude Oorlog.

Op 15.03 is Rusland uit de Raad van Europa gezet, maar daar lijdt het weinig onder.

IX.Militaire krachtsverhoudingen

Het overwicht van Rusland is overweldigend op alle gebied: op zee, in de lucht, op het land.

Oekraïne heeft ook geen kernwapens meer.

Enkele cijfers:	Troepen:	Oe.: 1 mln,	Ru. 3 mln.
	Vliegtuigen:	318 t.o.	4.200.
	Tanks:	2.600 t.o.	12.500
	Pantservoertuigen:	12.300 > <	30.000
	Mobiele raketwerpers:	490 > <	3.400
	Vloot:	38 ><	605.

(Bron: DS, 19.02.22)

Volgens de Oekraïense ambassadeur in de VSA gebruikt Rusland ook 'thermobarische raketten' of 'vacuïmbommen': die zuigen de lucht op uit de omgeving; zo ontstaat een enorme drukgolf, die explodeert. Vooral in steden ,tunnels, grotten, gebouwen en bunkers kunnen ze enorme schade veroorzaken.

Zelfs wie in een kelder of bunker schuilt, blijft niet gespaard. En wie de eerste hittegolf overleeft, sterft nadien een vreselijke dood. (NB, 2/3/22 / DT, 2.3.22).

De 27 EU-landen geven 3 keer zoveel uit aan defensie als Rusland, maar het is versnipperd en niemand wil gaan vechten voor Oekraïne.

De vraag is ook of de NAVO echt zal vechten als Rusland straks de Baltische staten binnenvalt.

Oekraïne heeft 3 jaar geleden al een lijst bezorgd van wat ze nodig hebben bij een Russische inval, maar België kon een aantal zaken niet eens leveren en ECOLO en Groen stemden tegen, terwijl ECOLO wel de FN-wapens voor Saoedi-Arabië goedkeurde.

Oekraïne kan een Russische invasie een tijd tegenhouden, maar dat zal veel mensenlevens en materiële schade als gevolg hebben. Plus de vlucht van miljoenen mensen.

Rusland is ook een van de grote cybermachten en huurt soms ook buitenlandse hackers in om westerse doelen te destabiliseren.

Tegelijk zijn er ook zwakke kanten aan het Russische leger:

- De inval gebeurt midden in de “raspoetidza”: de sneeuw smelt , de modder doet vrachtwagens vastrijden.
- de soldaten lijken weinig gemotiveerd;
- van 24/2 tot 14/3 hebben zij geen enkele keer kunnen douchen ;
- vaak is er tekort aan eten etc. en ‘moeten’ ze dat stelen in warenhuizen;
Ze plunderen ook hulpkonvoeien met voedsel en kleren.
- zij kennen het terrein niet, de Oekraïners wel;
- de Oekraïners hebben antitankwapens en luchtdoelraketten van Amerika gekregen;
- dank zij de inlichtingen van de Amerikanen kunnen ze de Russische communicatie onderscheppen;
- de bevolking heeft loopgraven aangelegd en blokkades met zand, cement en ijzer en heeft voorraden molotovcocktails (DT, 16.03.22).

Maar de Russische overmacht blijft te groot.

Verder is er ook een propagandaoorlog aan de gang: de Russen desinformereren hun bevolking, Een half miljoen jonge Oekraïners, het ‘I.T.-army of Ukraine’, proberen de Russische propagandasites te blokkeren, zelfs die van het Kremlin(VRT, 9.3.22).

X.Slachtoffers

Het aantal burgerdoden zullen we pas achteraf vernemen.

Het aantal militairen zou per 9 maart zijn:

500 Russen en 1600 gewond

2800 Oekraïense soldaten en 3700 gewond en 572 krijgsgevangenen.

Bron: de Russische generaal Konasjenkov.

Oekraïne spreekt over ... 11.000 Russische doden.

De VSA spreken van 7.000 Russische doden, meer dan de VS er verloor in 20 jaar in Irak en Afghanistan.

Reuters zegt: 14.335 doden tot dag 19 / 14 maart.

Bij de Russische doden zijn veel jongens van 18-19 jaar, dienstplichtigen, die niet eens wisten waarom ze daar moesten gaan vechten.

Volgens Oekraïne zijn er tot 16/03 al vier Russische generaals gedood.

Enkele journalisten zijn bewust doodgeschoten door de Russen.

De materiële schade bedraagt per 15 maart 2022 al 565 miljard dollars, aldus The Kyiv Independent van 16.03.22.

En Rusland heeft niet de traditie van schulden terug te betalen: zie de onteigeningen bij de Russische Revolutie en zie ramp MH 17.

De Russische bevolking is ook erg verarmd door de val van de roebel en van de aandelen.

Bovendien zullen vele moeders hun zonen niet levend terugkrijgen.

Slachtoffers van Poetin zijn ook de meer dan 100.000 Russische intellectuelen die wegvluchten naar Georgië, Finland, Israël, Duitsland, Servië, Nederland (Olga Smirnova, ballerina van het Bolsjoi).

En de verscheurde families: Oekraïners die in Rusland wonen, geloven niet wat hun familie in Oekraïne hun vertelt (Raam op Rusland, 17.03.22).

Zij vluchten voor de dictatuur, de censuur, de angst om in de gevangenis te belanden.

O.a. Tichon Dzijadko, hoofdredacteur van Dozjd TV (had 16 miljoen kijkers); Valeria Vetosjkina, advocate van Navalny en andere slachtoffers van mensenrechtenschendingen.

Zij hopen ooit terug te keren naar een beter Rusland (DS Weekblad, 12.03.22).

In mindere mate ook de oligarchen: hun jets, jachten, villa's worden tijdelijk in beslag genomen, hun bankkaarten werken niet.

Op 19/03 zijn al **3 à 4 miljoen Oekraïners op de vlucht**: naar Polen, Roemenië, Moldavië, Duitsland, Frankrijk, België, Nederland, ... En 6 miljoen zijn op de vlucht in eigen land.

Moldavië, tussen Roemenië en Oekraïne, is zo al erg arm, telt maar 2,5 miljoen inwoners en vangt 330.000 Oekraïners op. Het speelde Transnistrië al kwijt in 1992 en president Maia Sandoe vreest dat Rusland ook Moldavië zal inlijven. De grensstad Palanca ligt op slechts 50 km van Odessa.

XI.Oplossing, uitweg uit het conflict.

Een mogelijke oplossing zou zijn dat Zelensky

- eindelijk belooft geen lid te worden van de NAVO,
- de Krim erkent als Russisch,
- de Volksrepublieken Donetsk en Loegansk onafhankelijk laat worden.

Dat is het Russisch voorstel van 8-9 maart.

Daarin eist men dus niet meer dat Zelensky aftreedt (de 'denazificatie').

En door het Russische optreden zou de 'demilitarisering' voltooid zijn.

Maar op 12/03 zei Poetin tegen Macron dat hij doorgaat met bombarderen totdat hij **heel Oekraïne** onder controle heeft en dat hij dan nog supplementaire eisen zal toevoegen (LLB, 14.03.22).

Dat is weinig hoopvol.

Op 14/03 geeft Rusland voor het eerst toe dat het offensief niet verloopt zoals voorzien was: hopelijk is dat dan weer een goed teken.

XII.Gevolgen

- verstoring van de wereldhandel, ontwrichting wereldeconomie;
- prijsstijgingen voor van alles: gas, elektriciteit, grondstoffen, voeding, auto's, fietsen, ...
- mogelijk een voedselcrisis in Azië / Midden-Oosten en zeker in Afrika, als men geen graan kan zaaien in Oekraïne en als de prijzen van graan en meststoffen blijven stijgen; (DT, 18.03.22)
- voedselprijzen schieten omhoog in Rusland, inflatie ook, tekorten aan suiker, boekweit, ... The Moscow Times, 18.03.22)
- humanitaire crisis, 3 miljoen vluchtelingen: wie zal hen blijven opvangen en de kosten betalen?

-grotere kloof tussen dictaturen (Rusland, China, ...) en democratieën.

-Poetin zet Rusland terug in de jaren '80 en Oekraïne nog erger.

XIII.Bronnen:

LLB (La Libre Belgique), DT (De Tijd), DS (De Standaard) , DM (De Morgen), VRT, RTBF, TF 1, NRC, Nederlands Dagblad, Knack, Uitpers, Doorbraak, Journal Chrétien, Revue Conflits, The Kyiv Independent, Visual Capitalist, Meduza, The New Times(Novoje Vremja), The Moscow Times, Wikipedia, Atlantic Council, Raam op Rusland, The Russian Reader, ... Valdai Club Newsletter, Kremlin News, China Daily Global Weekly (3x pro Poetin)

Boeken:

Jan Hunin,	Niemandland.	Kalmthout, okt. 2020.
Simon Sebag Montefiore,	Catharina de Grote en Potjomkin.	A'dam, juli 2021.
Ardy Beld,	Donbas.	Soesterberg, jan. 2022.
Hubert Smeets,	De wraak van Poetin.	A'dam, maart 2022.
<u>Marc Jansen,</u>	<u>Grensland: een geschiedenis van Oekraïne.</u>	A'dam, maart 2022.
Michel Krielaars,	Oorlog met Rusland.	A'dam, maart 2022.

www.jefabeeel.be